

Lugemised.

Lühikesed teadused Eestimaa Lutheruse usu kirikutest.

(Mis 1860 aasta kalendris poolele jäi.)

(Nach Paucker.)

Mullu lubasime edaspidi ka Maa-kirikute test jutustada. Wanast ajast ei ole neist kül palju teadusi järele jäänud, sest tihid rängad sõad on enamist kõige kirikute wanad kirjad suutumaks ära kautanud; nimetame siiski ometi kui palju neist weel teada on. Igal kihelkonnal on oma Jumalakoda armas, sel-sepärast loodame, et ka need kasiwad teadused mõne trui kirikokäijale rõõmu teewad.

Eestimaal on 8 praustikonda, mis kõik Eestimaa Kunstooriumi järel on, (Tallinna

kirikud on iseäranis Tallinna Kunstooriumi järel.)

1. Öhtopoolse Harjo praustikond.

1. Rapla ehk Maria-Magdaleena-kirik. Ehitamise aasta on teadmata, selgeste aga on teada, et kirik üle 500 aastat wana.

2. Sageri ehk Lamberti-kirik, on 1219 ja 1254 aasta wahel ehitud, üle 600 aastat wana. Kirikomõis sai 1500 aastal alustud. Kirik põles 1710 ära, aga oli 1713 juba jälle veste ülesehitatud.

3. Niisi ehk Maarja-kirik. Seda ehitas 1501 aastal Niisepere-mõisa pärisõherra Johann Uksküll omale kudo-kabeliks, pärast se jäi Sageri-kiriko kabeliks. 1645 aastal sai senna ise kirikoõpetaja seatud, ja sel-samal aastal tõsteti se kabel täieks kirikuks. oma ise kihelkonnaga.

4. Keila ehk Mihkli-kirik, 1219 ja 1254 aasta wahel ehitud.

5. Madise-kirik, 1219 ja 1254 aasta wahel ehitud. Selle järel on 2 kabelit: weiseje Pakri-saare kabel ja Paldesti-kirik.